

ECOSPIRITUALITEIT DE AARDE MET ZORG BEWONEN

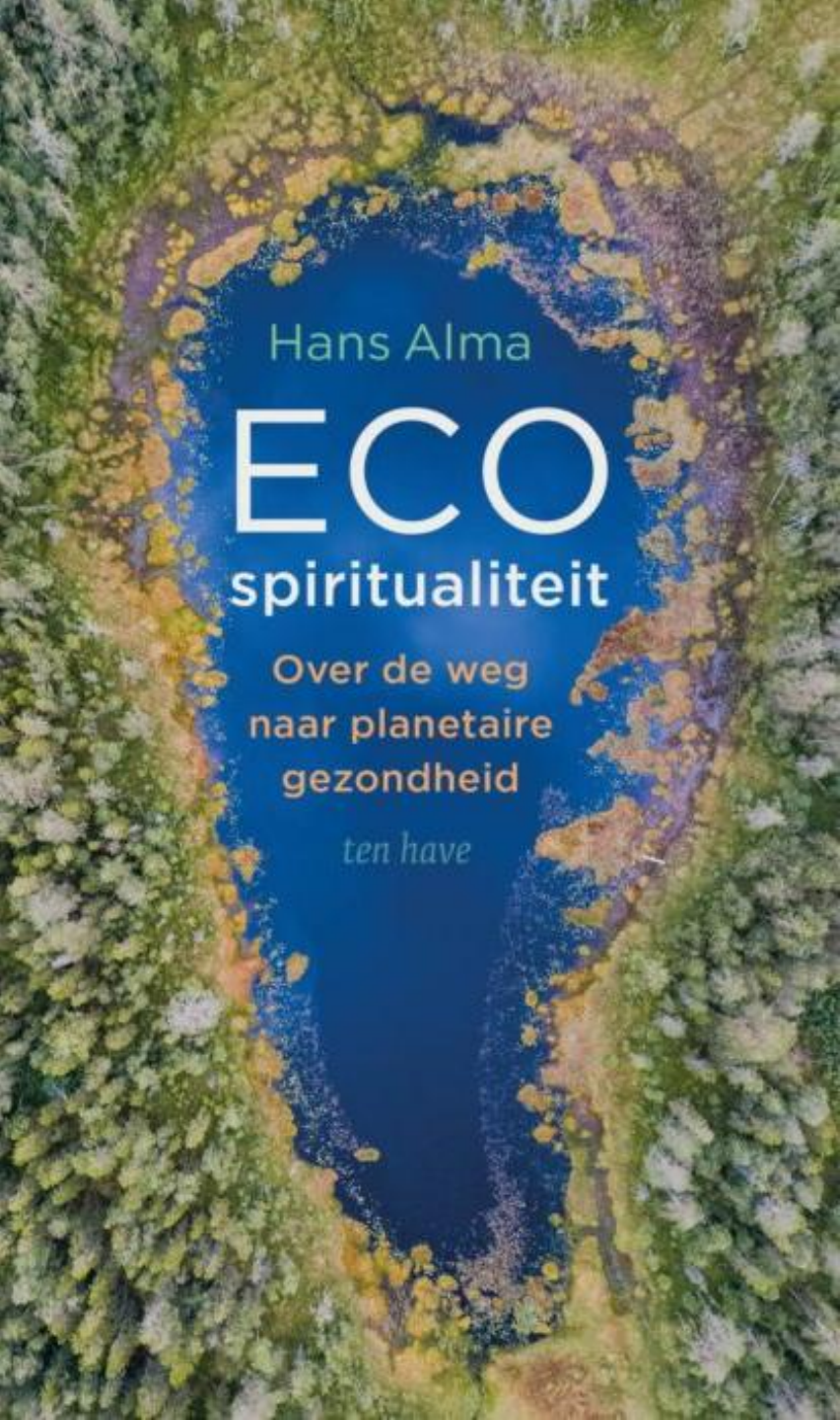
HANS ALMA

VRIJE
UNIVERSITEIT
AMSTERDAM

Faculty of Religion
and Theology

ACHTERGROND

The book cover features a vibrant, abstract landscape painting. A central, deep blue, irregularly shaped area, resembling a pond or a clearing, is surrounded by a dense, textured border of green, yellow, and orange, suggesting foliage and earth. The text is overlaid on the blue central area.

Hans Alma

ECO

spiritualiteit

Over de weg
naar planetaire
gezondheid

ten have

Hoogleraar Geestelijke zorg en
religieus humanistische zingeving
aan de Vrije Universiteit Amsterdam

- Verantwoordelijk voor de
opleiding tot geestelijk
verzorger

GEESTELIJKE VERZORGING

“Door gerichte en methodische aandacht voor zingeving en levensbeschouwing draagt geestelijke verzorging bij aan het welbevinden van mensen *in relatie tot zichzelf, anderen en hun omgeving* en aan het goed functioneren van professionals, netwerken en organisaties.”

(Beroepsstandaard Geestelijk Verzorger 2015, p.10, cursivering HA)

GEESTELIJKE VERZORGING

Ryan LaMothe (2022). *Pastoral Care in the Anthropocene Age: Facing a Dire Future Now*

“Klimaatverandering is de bepalende existentiële gebeurtenis van deze tijd.”

ZINVOL LEVEN

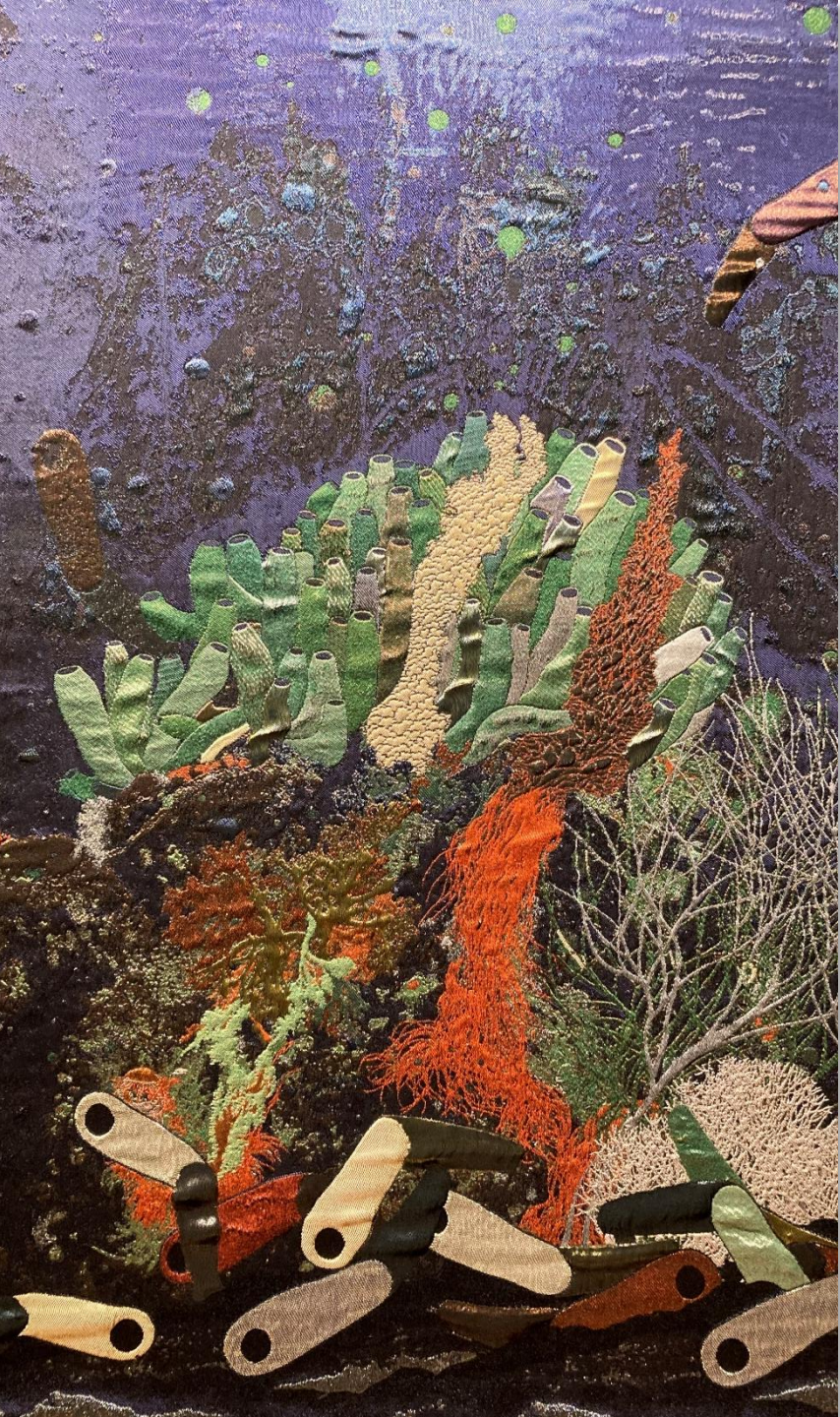
Hoe kunnen we over zinvol leven en spiritueel welzijn spreken wanneer het slecht gaat met de Aarde en onze medeaardbewoners?

Fundamentele levensvraag:
Hoe kunnen wij met zorg de Aarde bewonen?

SCHEPPING

“Een individueel opgevat ‘zieleheil’, dat de schepping niet bevrijdt, kan niet meer serieus genomen worden.” (Sölle, 2005, p.159)

Sölle duidt met schepping het geheel aan waarvan wij voor ons bestaan afhankelijk zijn, of je dit nu religieus opvat of niet.

ECOSPIRITUALITEIT

Kerngedachte:

De ecologische crisis is een existentiële en spirituele crisis die ten diepste gaat over de vraag hoe wij de Aarde bewonen (oikos = huis, huishouding)

- Hoe waarderen en beleven wij onze relatie tot andere levens- en bestaansvormen?

An abstract painting featuring a central figure with green skin and dark, hollow eyes. The figure is surrounded by a chaotic, layered composition of pink, purple, and green textures, suggesting a complex, perhaps ecological or psychological, environment. The style is expressive and textured, with visible brushstrokes and layered colors.

ANTROPOCENTRISCH WERELDBEELD

Laudato Si':

Oplossingen zijn niet te vinden binnen ditzelfde paradigma. Technologische ingrepen zijn onvoldoende om de ecologische crisis te bestrijden en brengen nieuwe risico's met zich mee.

- Noodzaak van ingrijpender paradigmaverschuiving

ECOCENTRISCH WERELDBEELD

Noodzaak van een spirituele
transformatie in hoe we onze
relatie tot de Aarde begrijpen,
waarderen en beleven

SPIRITUALITEIT

Spiritus: adem

- Levensadem die alles doortrekt als bron, inspiratie en motivatie van leven

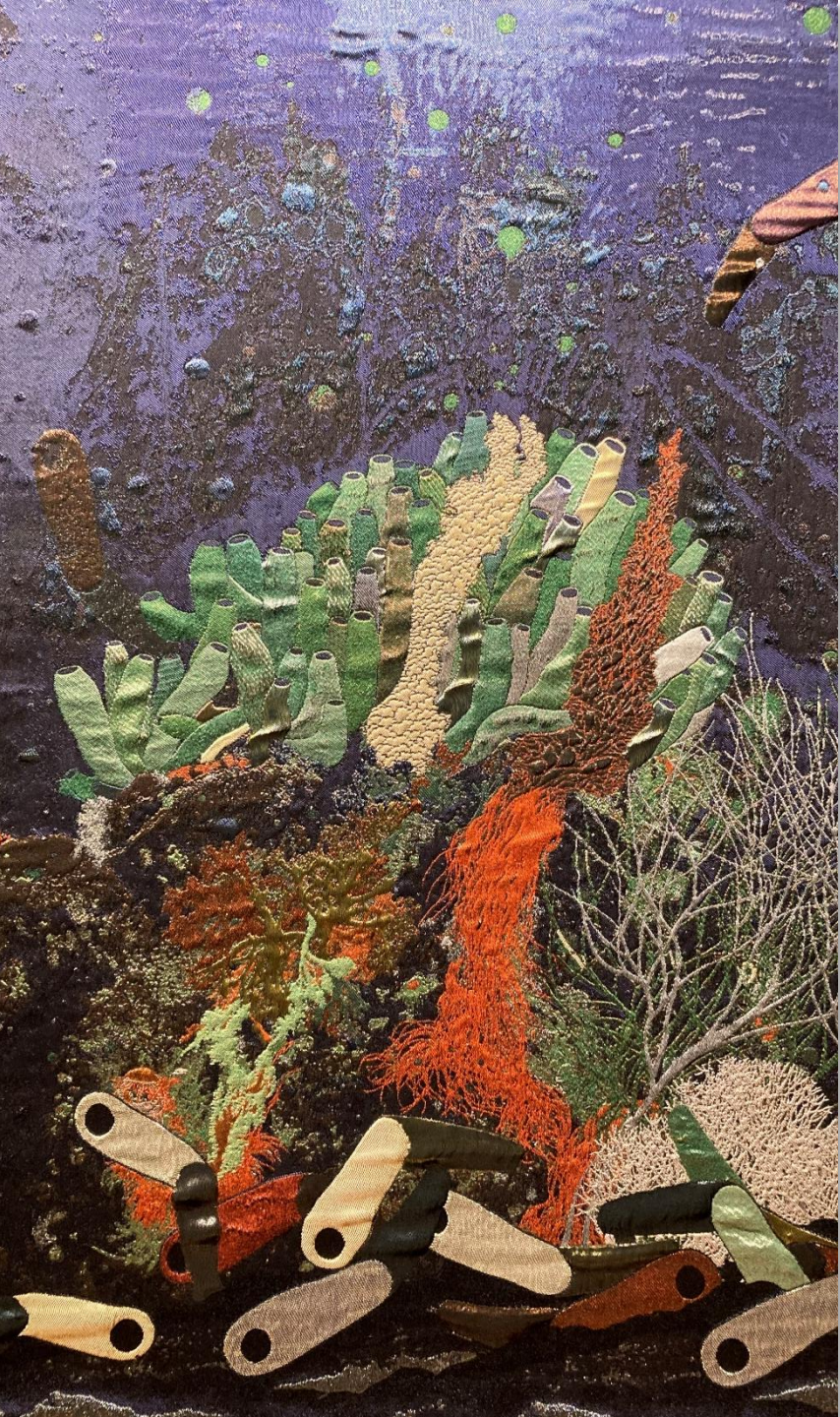
SPIRITUALITEIT

Duintjer (2002):

- Aandachtige openheid voor het bestaan in zijn vele verschijningsvormen
- Intense ervaringen van verbondenheid met een groter geheel
- Levensbeaming in levensbevorderend handelen en verzet tegen wat leven bedreigt

ECOSPIRITUALITEIT

- Diepe verbondenheid met het aardse bestaan als geheel
- Ervaring van vitaliteit van léven (Albert Schweitzer)
- Inzet voor het floreren van leven in al zijn verschijningsvormen

ECOSPIRITUALITEIT

Fluisterkracht: een stem die fluisterend maar krachtig het bestaan doortrekt, de kracht en roep van kwetsbaar leven

- Het begint bij anders leren waarnemen

LEREN KIJKEN

“Leren kijken naar de levende wereld betekent dat je moet leren je gevoelig op te stellen voor het wonderlijke ervan (...).”
(Estelle Zhong Mengual, 2024, p.28)

“In a dark time, the eye begins to see”
(Theodore Roethke)

LEREN KIJKEN

- Ons oefenen in het vermogen anders te kijken (aandacht)
 - De moed opbrengen niet weg te kijken van pijn en lijden (compassie)
 - Zien wat er nodig is om de aarde met zorg te bewonen (zorg)
- Aandacht, compassie en zorg als kernkwaliteiten van geestelijk verzorgers (Alma, 2024)

GEESTELIJKE VERZORGING EN ONZE RELATIE TOT DE AARDE

- 1) Inzet natuurbeleving:** Geestelijk verzorgers maken al gebruik van het inzicht dat natuurbeleving kan bijdragen aan zingeving. Ze gaan met gesprekspartners wandelen of maken gebruik van natuurafbeeldingen. Hier ligt een mogelijkheid voor onderzoek naar nieuwe, aan natuurervaring gerelateerde werkvormen.

GEESTELIJKE VERZORGING EN ONZE RELATIE TOT DE AARDE

- 2) **Ondersteuning bij existentiële zorgen:** Meer en meer zullen mensen te maken krijgen met existentiële vragen rond de ecologische crisis. Welke bijdrage kan geestelijke verzorging bieden als het gaat om (preventieve) ondersteuning van mensen die zich grote zorgen maken?

GEESTELIJKE VERZORGING EN ONZE RELATIE TOT DE AARDE

3) **Bijdragen aan andere manier van de aarde bewonen:**

Heeft geestelijke verzorging ook een rol in het aangaan van heilzame relaties met onze mede-aardbewoners?

Bijvoorbeeld door mensen ervan bewust te maken dat hun antropocentrische grondhouding andere vormen van leven schaadt, en dat een ecocentrische grondhouding kan bijdragen aan spiritueel welzijn?

- Inspiratie bieden aan de onderstroom om de veranderbeweging te versterken (Kees Klomp, 2025, p.192)

GEESTELIJKE VERZORGING EN ONZE RELATIE TOT DE AARDE

4) **Eigen grondhouding:**

Hoe beïnvloedt een ecocentrische grondhouding de geestelijk verzorger als mens, en dus als professional, in al diens begeleidingsrelaties?

GEESTELIJKE VERZORGING EN ONZE RELATIE TOT DE AARDE

1. Inzet natuurbeleving
2. Ondersteuning bij existentiële zorgen over de ecologische crisis
3. Bijdragen aan andere manier van de Aarde bewonen
4. Eigen grondhouding

DANK VOOR UW AANDACHT

Hans Alma

h.a.alma@vu.nl

www.hansalma.com